

УДК 351.74:343(477)(045)
DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-3-15-5>

Приходьков Михайло Володимирович,
аспірант науково-дослідної лабораторії
з проблем запобігання кримінальним правопорушенням
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-9166-6001>

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ У СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

У статті розглядається Національна поліція у системі протидії злочинності в Україні. Проаналізовано правову основу діяльності Національної поліції, зокрема її функціональне місце у правоохоронній системі України відповідно до Конституції України та Закону «Про Національну поліцію». Доведено, що Національна поліція України відіграє ключову роль у боротьбі зі злочинністю, виконуючи як превентивні, так і каральні функції у межах своїх законодавчо визначених повноважень. У сучасних умовах, зважаючи на зміни у правовій системі, військову агресію проти України та погіршення криміногенної ситуації, значення її діяльності суттєво зросло. Основні завдання поліції включають не лише оперативне реагування на злочини, а й активну участь у профілактичній роботі, налагодженні взаємодії з громадянами та розвитку інформаційно-аналітичних інструментів. Таким чином, Національна поліція постає не просто виконавчим органом, відповідальним за громадський порядок, а й стратегічним учасником державної кримінальної політики. Її розвиток має базуватися на принципах законності, прозорості, професіоналізму та суспільної довіри.

Ключові слова: Національна поліція, протидія злочинності, правоохоронна система, правоохоронні органи.

Постановка проблеми. В умовах сучасних викликів для внутрішньої безпеки України, що пов'язані як зі зростанням рівня злочинності, так і з зовнішньою військовою агресією, особливого значення набуває роль Національної поліції. Виступаючи ключовим суб'єктом у сфері забезпечення громадського порядку, запобігання злочинам та їх розкриття, вона є основою системи протидії кримінальним загрозам.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Національна поліція у системі протидії злочинності в Україні була предметом досліджень таких науковців, як О.М. Бандурка, І.В. Ісаєнко, П.С. Спринцев, М.О. Семенишин, Д.М. Тичина, Г.В. Шевчук та ін. Однак низка аспектів досліджуваної проблеми потребує додаткового опрацювання.

Метою статті є визначення Національної поліції у системі протидії злочинності в Україні.

Виклад основного матеріалу. Конституція України проголошує нашу країну правовою державою і зазначає, що держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Убачається, що головним обов'язком держави є утвердження та забезпечення прав і свобод людини [1]. Побудова демократичного суспільства вимагає від громадянина виконання своїх обов'язків перед державою, а від держави, своєю чергою, – забезпечення законних прав та свобод особистості. Однак для того щоб громадяни країни могли повною мірою використовувати надані їм права та свободи, держава зобов'язана забезпечити належний стан публічного порядку, створити міцне правове підґрунтя щодо охорони публічного порядку та відповідати за його забезпечення [2, с. 74].

Конституція України дає підстави стверджувати, що всі органи державної влади й управління, Національна поліція також, сприяють діяльності із запобігання злочинам, оскільки охорона внутрішньої державної безпеки, зміцнення правопорядку є однією з основних функцій держави. Боротьбу зі злочинністю й іншими правопорушеннями різноманітними заходами здійснюють законодавча, виконавча і судова гілки влади [1].

Отже, поліція діє виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України. Під час дії воєнного стану поліція діє згідно з призначенням та специфікою діяльності з урахуванням тих обмежень прав і свобод громадян, а також прав та законних інтересів юридичних осіб, що визначаються відповідно до Конституції України та Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [3; 4].

На думку Д.М. Тичини, у будь-якій державі структурні елементи системи суб'єктів запобігання злочинам взаємопов'язані по вертикалі і горизонталі кримінальними процесуальними нормами та впливають один на одного. Водночас кожен суб'єкт, у тому числі будь-який структурний підрозділ правоохоронних органів, має системну ознаку, тобто певний комплекс властивостей і якостей, які не можуть бути зведені лише до арифметичної суми складників [5, с. 156; 6, с. 30].

Центральним суб'єктом системи запобігання злочинності в державі є МВС України, зокрема Національна поліція України (НПУ) як структурний складник, що забезпечує внутрішню безпеку держави в напрямі здійснення профілактики злочинності та виявлення, розкриття і розслідування більшості кримінальних правопорушень [7, с. 182].

М.О. Семенишин зазначає, що саме тому значення діяльності щодо запобігання злочинам у сучасному українському суспільстві необхідно розглядати через функцію держави, що демонструє рівень захисту громадян, а не рух слідами вчинених злочинів. Як у зв'язку із цим зробив висновок В.Б. Авер'янов, принципово новий погляд на суспільну цінність запобігання злочинності полягає у тому, що воно розглядається як засіб забезпечення прав і свобод людини у сфері функціонування виконавчої влади держави [8, с. 5–8; 9, с. 341–342].

Г.В. Шевчук зазначає, що ключову роль у системі суб'єктів протидії злочинності відіграють саме правоохоронні органи, оскільки завдання з протидії злочинності належить до пріоритетних. Відповідно до ст.1 Закону України «Про Національну поліцію», Національна поліція України (поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку [3]. Згадане визначення дає підстави дійти висновку, що органи та підрозділи Національної поліції в Україні належать до кола державних органів, що реалізують правоохоронну функцію у сфері боротьби зі злочинністю. Тобто необхідно брати до уваги специфіку виконуваних Національною поліцією України не лише завдань, а й функцій. Тому чинне законодавство України у сфері діяльності Національної поліції передбачає, що з метою належного здійснення завдання щодо протидії злочинності Національна поліція: 1) здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень; 2) виявляє причини та умови, що сприяють учиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, уживає в межах своєї компетенції заходів для їх усунення; 3) уживає заходів із метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; 4) припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення; уживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення [3; 10, с. 220].

Відповідно до ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію», одним з основних повноважень поліції є здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень, а також завдання щодо виявлення причин та умов, що сприяють учиненню кримінальних і адміністративних правопорушень, а також ужиття у межах своєї компетенції заходів для їх усунення. У складі поліції функціонують: кримінальна поліція, патрульна поліція, органи досудового розслідування, поліція охорони, спеціальна поліція, поліція особливого призначення. Деякими вченими зазначається, що спеціальні суб'єкти запобігання злочинам (правоохоронні органи) виконують переважно завдання з припинення та протидії злочинам, а не функції профілактичного характеру [11, с. 13]. З одного боку, із цим складно не погодитися, а з іншого – детальне вивчення обов'язків деяких посадових осіб системи Національної поліції дає змогу дійти протилежного висновку. Як приклад поглянемо на нормативно регламентовану діяльність дільничного офіцера поліції. Так, на дільничних офіцерів поліції покладається низка обов'язків, що у стислому вигляді полягають у виявленні причин та умов, що сприяють учиненню правопорушень, і здійсненні відповідної профілактичної роботи; реагуванні на звернення громадян про кримінальні, адміністративні правопорушення або події. Отже, у своїй повсякденній

діяльності саме дільничні офіцери поліції найчастіше стикаються з проблемою підтримання правопорядку на дільниці обслуговування та є тією низовою ланкою, яка здійснює саме профілактичні функції [12, с. 622].

До завдань поліції, відповідно до ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію», належить надання поліцейських послуг у сфері протидії злочинності, що можна визначити як систему різноманітних видів діяльності й комплексних заходів, які спрямовані на попередження, усунення, нейтралізацію та обмеження чинників, що детермінують злочинність [13, с. 286].

Основною метою діяльності Національної поліції України, визначеної Законом України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р., є служіння суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку. Основоположними засадами (принципами) діяльності поліції, серед іншого, визначено відкритість та прозорість, а також взаємодію з населенням на засадах партнерства, що, своєю чергою, закладає основи для повернення довіри до цього правоохоронного органу та його законної діяльності, спрямованої, передусім, на обслуговування громадян у правоохоронній сфері [3; 14, с. 224].

Слід зазначити, що злочинність, як відомо, є продуктом суспільства, їй запобігають усі елементи (ланки, інститути) соціальної системи [15, с. 47]. Своєю чергою, відомий фахівець у галузі кримінального права В.М. Куц під злочинністю розуміє невід'ємну, зумовлену внутрішньою і зовнішньою детермінацією еволюційно мінливу схильність людей та їхніх спільнот до деструктивності у формі кримінальних правопорушень, а також реальні прояви останньої, що піддаються кількісній та якісній інтерпретації [16, с. 38]. Останнім часом під злочинністю розуміють внутрішню схильність індивіда до вчинення злочину, тому під злочинністю варто розуміти властивість людини, соціального інституту, суспільства, окремої країни, глобального суспільства відтворювати безліч небезпечних для оточення діянь, що виявляється у взаємозв'язку злочинів та їх причин, піддається кількісній інтерпретації та зумовлює введення кримінально-правових заборон. Таким чином, під злочинністю ми розуміємо соціально мінливе правове явище, що являє собою сукупність учинених на певній території та за певний проміжок часу злочинів [10, с. 219].

Протидія злочинності – це безперервний процес, у межах якого одночасно й паралельно здійснюються загальносоціальні та спеціальні заходи, що спрямовані на виявлення й розкриття злочинів. Ефективність протидії злочинності залежить від багатьох чинників [17, с. 288].

С.Г. Міщенко зазначає, що протидія злочинності за своїм характером є правоохоронною діяльністю, яка розглядається як багатофункціональне і різноаспектне поняття, що охоплює практично всі сфери державної діяльності. Вона здійснюється на загальносоціальному та спеціальному рівнях. Загальносоціальна протидія злочинності є основою спеціальної протидії. Спеціальна протидія здійснюється шляхом правового реагування на вчинення злочину та спеціально кримінологічного запобігання новим злочинам [18, с. 10]. Розглядаючи зміст поняття протидії злочинності, О. Бандурка та Л. Давиденко зазначили, що вона охоплює як боротьбу зі злочинністю, так і боротьбу в аспекті запобігання їй [19, с. 36]. Боротьба зі злочинністю в усіх її виявах, напрямках та формах є в основі кримінально-правової політики. О. Бандурка та О. Литвинов визначають протидію злочинності як особливо інтегрований, багаторівневий

об'єкт соціального управління, який складається з різноманітної за формами діяльності відповідних суб'єктів (державних, недержавних органів та установ, громадських формувань та окремих громадян), які взаємодіють у вигляді системи різноманітних заходів, спрямованих на пошук шляхів, засобів та інших можливостей ефективного впливу на злочинність із метою зниження інтенсивності процесів детермінації злочинності на всіх рівнях, нейтралізації дії її причин та умов для обмеження кількості злочинних виявів до соціально толерантного рівня [20, с. 45].

Як зазначає А.В. Коваленко, Національна поліція України в межах своїх повноважень має право здійснювати широке коло функцій із запобігання злочинності в країні, що визначено в профільному законі та регламентується ним. Роль і місце Національної поліції України як суб'єкта запобігання злочинності, окрім Закону України «Про Національну поліцію», визначаються також Кримінальним кодексом України, Кримінальним-процесуальним кодексом України, Кодексом України про адміністративні правопорушення та низкою інших нормативно-правових актів. Саме широка діяльність поліції з протидії в усіх різноманітних сферах, де можливе вчинення злочинів, вирізняє останню з-поміж інших правоохоронних органів. До компетенції поліції можна зарахувати протидію у сфері економічної, майнової, організованої злочинності, а також злочинності у сфері життя і здоров'я людини та громадянина, честі й гідності особи [21, с. 176].

Слушною убачається позиція Д.М. Тичини, який у наукових дослідженнях, присвячених діяльності Національної поліції в Україні, указує, що Національна поліція України здійснює запобіжну діяльність не ізольовано, а в різних видах взаємодії з органами: 1) які визначають державну політику у сфері боротьби зі злочинністю (Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України); 2) які здійснюють координацію діяльності у сфері запобігання та протидії злочинності (Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори; Рада національної безпеки і оборони України); 3) які провадять правоохоронну діяльність у сфері боротьби зі злочинністю (серед суб'єктів цієї групи варто виділяти дві підгрупи: а) органи, для яких боротьба зі злочинністю є однією з основних функцій (наприклад, Департамент карного розшуку Національної поліції України, Головне управління з боротьби з корупцією та організованою злочинністю СБУ України та ін.);

б) органи, які провадять таку діяльність лише у процесі виконання ними основних функцій, що безпосередньо не пов'язані з боротьбою зі злочинністю (Національний банк України, Державна прикордонна служба України, а також інші міністерства та відомства, що мають контрольні повноваження в межах покладених на них обов'язків щодо взаємодії зі спецпідрозділами з боротьби зі злочинністю); 4) які здійснюють контролюючу та інші види управлінської діяльності (громадські організації, об'єднання, органи державного контролю, преса) [5, с. 158–159].

Як зазначає А.В. Коваленко, запобіганням злочинності належить уважати комплексну діяльність низки уповноважених суб'єктів, що полягає у недопущенні, протидії, відверненні та застереженні вчинення злочинів і зниженні інтенсивності процесів детермінації злочинності на всіх рівнях. Роль і місце Національної поліції України як суб'єкта запобігання злочинності визначаються профільним законом, а також Кримінальним кодексом України, Кримінальним процесуальним кодексом України, Кодексом України про адміністративні правопорушення та низкою інших нормативно-правових актів. Саме широка діяльність поліції із запобігання в усіх різноманітних сферах, де можливе вчинення злочинів, вирізняє останню з-поміж інших правоохоронних органів. До компетенції поліції можна зарахувати запобігання у сфері економічної, майнової, організованої злочинності, а також злочинності у сфері життя і здоров'я людини та громадянина, честі й гідності особи [21, с. 176].

Висновки. Отже, Національна поліція України відіграє ключову роль у системі боротьби зі злочинністю, виконуючи як превентивні, так і каральні функції у межах визначених законом повноважень. У сучасних реаліях з урахуванням змін у правовій системі, військової агресії проти України та загострення криміногенної ситуації значення діяльності поліції істотно зросло. Її завдання охоплюють не лише оперативне реагування на злочини, а й активну участь у профілактичних заходах, підтриманні контактів із громадянами, а також розвиток інформаційно-аналітичних платформ. У результаті Національна поліція постає не просто виконавчим органом із забезпечення громадського порядку, а й стратегічним учасником державної кримінальної політики. Її подальший розвиток повинен ґрунтуватися на принципах дотримання законності, відкритості, професійної компетенції та суспільної довіри.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Шека Ю.Ю. Місце та роль поліції крізь призму основних завдань діяльності Національної поліції України. *Правова наука і державотворення в Україні в контексті правової інтеграції* : матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 21–22 травня 2021 р. Суми : Ельдорадо, 2021. С. 74–77.
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
4. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19/print>
5. Тичина Д.М. Національна поліція України у системі суб'єктів запобігання злочинам. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2016. № 2(13). С. 154–163.
6. Єпринцев П.С. Національна поліція України як суб'єкт запобігання організованим злочинностям. *Juris Europensis Scientia*. 2022. Вип. 5. С. 29–34.
7. Єпринцев П.С. Взаємодія підрозділів Національної поліції щодо запобігання розбоям, учиненим організованими злочинними групами. *Правові новели*. 2021. № 15. С. 182–190.
8. Авер'янов В. Принципи верховенства права і реформа українського адміністративного права. *Адвокат*. 2000. № 2. С. 5–8.
9. Семенишин М.О. Національна поліція України як суб'єкт запобігання злочинам. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 2. С. 341–343.

10. Шевчук Г.В. Місце та роль Національної поліції України в системі суб'єктів протидії злочинності. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 4. Т. 2. С. 217–221.
11. Шеремет О.С. Органи місцевого самоврядування як суб'єкт запобігання злочинності : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2018. 38 с.
12. Шрамко С.С. Суб'єкти реалізації заходів протидії злочинності в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 6. С. 618–623.
13. Коваленко А.В. Система суб'єктів запобігання злочинності: до визначення ролі і місця поліції. *Юридичний бюлетень*. 2017. Вип. 5. С. 284–289.
14. Ісаєнко І.В. Місце та роль Національної поліції у профілактиці правопорушень у сфері громадського порядку та громадської безпеки. *Держава та регіони. Серія «Право»*. 2021. № 4(74). С. 224–228.
15. Митрофанов І.І. Прокуратура як суб'єкт запобігання злочинам : монографія. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2011. 256 с.
16. Куц В.М. Поняття злочинності. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2016. № 2. С. 34–39.
17. Севрук В. Протидія Національної поліції України злочинам, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2. С. 288–293.
18. Міщенко С.Г. Роль кримінальної юстиції у протидії злочинності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2011. 19 с.
19. Подковенко Т. Протидія злочинності: аксіологічний аспект. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. № 1(21). С. 32–36.
20. Бандурка О.М., Литвинов О.М. Протидія злочинності та профілактика злочинів : монографія. Харків, 2011. 308 с.
21. Коваленко А.В. Поліція як суб'єкт запобігання злочинності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2019. № 37. С. 174–177.

References

1. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 28 chervnia 1996 roku. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. № 30. St. 141. [in Ukraine].
2. Sheka, Yu.Yu. (2021). Mistse ta rol politsii kriz pryzmu osnovnykh zavdan diialnosti Natsionalnoi politsii Ukrainy [The place and role of the police through the prism of the main tasks of the National Police of Ukraine]. *Pravova nauka i derzhavotvorennya v Ukraini v konteksti pravovoi intehtatsii: materialy KhIII Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Sumy, 21–22 trav. 2021 r.)*. Sumy: Vydav. dim «Eldorado», 74–77 [in Ukraine].
3. Pro Natsionalnu politsiiu [About the National Police]: Zakon Ukrainy vid 02 lypnia 2015 r. № 580. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2015. № 40–41. St. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukraine].
4. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu [On the legal regime of martial law]: Zakon Ukrainy vid 12 travnia 2015 r. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19/print> [in Ukraine].
5. Tychyna, D.M. (2016). Natsionalna politsiia Ukrainy u systemi subiektiv zapobihannia zlochynam [The National Police of Ukraine in the system of crime prevention entities]. *Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy*, 2(13), 154–163 [in Ukraine].
6. Yepryntsev, P.S. (2022). Natsionalna politsiia Ukrainy yak subiekt zapobihannia orhanizovanii zlochynnosti [The National Police of Ukraine as a subject of organized crime prevention]. *Juris Europensis Scientia*, 5, 29–34 [in Ukraine].
7. Yepryntsev, P.S. (2021). Vzaiemodiia pidrozdiliv natsionalnoi politsii shchodo zapobihannia rozboiam vchynenykh orhanizovanymy zlochynnymy hrupamy [Interaction of national police units in preventing robberies committed by organized criminal groups]. *Pravovi novely*, 15, 182–190 [in Ukraine].
8. Averianov, V. (2000). Pryntsypy verkhovenstva prava i reforma ukraïnskoho administratyvnoho prava [Principles of the rule of law and reform of Ukrainian administrative law]. *Advokat*, 2, 5–8 [in Ukraine].
9. Semenyshyn, M.O. (2020). Natsionalna politsiia Ukrainy yak subiekt zapobihannia zlochynam [The National Police of Ukraine as a crime prevention entity]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 2, 341–343 [in Ukraine].
10. Shevchuk, H.V. Shevchuk, H.V. (2019). Mistse ta rol Natsionalnoi politsii Ukrainy v systemi subiektiv protydyi zlochynnosti [The place and role of the National Police of Ukraine in the system of crime prevention subjects]. *Naukovyi visnyk publichnogo ta pryvatnoho prava*, 4(2), 217–221 [in Ukraine].
11. Sheremet, O.S. (2018). Orhany mistsevoho samovriaduvannia yak subiekt zapobihannia zlochynnosti [Local governments as a crime prevention entity]: avtoref. dys. ... dokt. yuryd. nauk: 12.00.08. Kharkiv [in Ukraine].
12. Shramko, S.S. (2023). Subiekty realizatsii zakhodiv protydyi zlochynnosti v Ukraini [Subjects of implementation of measures to combat crime in Ukraine]. *Elektronne naukovye vydannia «Analitychno-porivnialne pravoznavstvo»*, 6, 618–623 [in Ukraine].
13. Kovalenko, A.V. (2017). Systema subiektiv zapobihannia zlochynnosti: do vyznachennia roli i mistsia politsii [The system of crime prevention subjects: towards defining the role and place of the police]. *Yurydychnyi biuleten*, 5, 284–289 [in Ukraine].
14. Isaienko, I.V. (2021). Mistse ta rol Natsionalnoi politsii u profilaktytsi pravoporushen u sferi hromadskoho poriadku ta hromadskoi bezpeky [The place and role of the national police in the prevention of offenses in the field of public order and public security]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Pravo*, 4(74), 224–228 [in Ukraine].
15. Mytrofanov, I.I. (2011). Prokuratura yak subiekt zapobihannia zlochynam [The Prosecutor's Office as a Crime Prevention Entity]: monohrafiia. Kremenchuk : PP Shcherbatykh O.V. [in Ukraine].
16. Kuts, V.M. (2016). Poniattia zlochynnosti [The concept of crime]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy*, 2, 34–39. [in Ukraine].
17. Sevruk, V. (2017). Protidyia Natsionalnoi politsii Ukrainy zlochynam, shcho vchyniautsia orhanizovanymy hrupamy ta zlochynnymy orhanizatsiiamy, yaki sformovani na etnichnii osnovi [Counteraction of the National Police of Ukraine to crimes committed by organized groups and criminal organizations formed on an ethnic basis]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, 2, 288–293 [in Ukraine].

18. Mishchenko, S.H. (2011). Rol kryminalnoi yustyttsii v protydyi zlochynnosti [The role of criminal justice in combating crime]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08. Kyiv [in Ukraine].
19. Podkovenko, T. (2020). Protydiia zlochynnosti: aksiolohichniy aspekt [Counteracting crime: an axiological aspect]. *Aktualni problemy pravoznavstva*, 1(21), 32–36. [in Ukraine].
20. Bandurka, O.M., Lytvynov, O.M. (2011). Protydiia zlochynnosti ta profilaktyka zlochyniv [Crime prevention and counteraction]: monohrafiia. Kharkiv [in Ukraine].
21. Kovalenko, A.V. (2019). Politsiia yak subiekt zapobihannia zlochynnosti [The police as a crime prevention agent]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Yurysprudentsiia*, 37, 174–177 [in Ukraine].

Prykhodkov Mykhailo,

Postgraduate Student at the Research Laboratory
on Problems of Criminal Offense Prevention
(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-9166-6001>

**NATIONAL POLICE IN THE SYSTEM OF COMBATING CRIME
IN UKRAINE**

The article examines the National Police in the system of combating crime in Ukraine. The legal basis of the activities of the National Police is analyzed, in particular its functional place in the law enforcement system of Ukraine in accordance with the Constitution of Ukraine and the Law «On the National Police». It is determined that in the conditions of modern challenges for the internal security of Ukraine, which are associated with both the growth of the crime rate and external military aggression, the role of the National Police is of particular importance. Acting as a key entity in the field of ensuring public order, preventing crimes and their detection, it is the basis of the system of combating criminal threats. The Constitution of Ukraine proclaims our country a state based on the rule of law and states that the state is responsible to man for its activities. It is seen that the main duty of the state is to establish and ensure human rights and freedoms. The Constitution of Ukraine gives grounds to assert that all state authorities and administrations, including the National Police, contribute to crime prevention activities, since the protection of internal state security and the strengthening of law and order are one of the main functions of the state. The fight against crime and other offenses is carried out by various measures by the legislative, executive and judicial branches of government. It is proved that the National Police of Ukraine plays a key role in the fight against crime, performing both preventive and punitive functions within the framework of its legislatively defined powers. In modern conditions, given the changes in the legal system, military aggression against Ukraine and the deterioration of the crime situation, the importance of its activities has significantly increased. The main tasks of the police include not only an operational response to crimes, but also active participation in preventive work, establishing interaction with citizens and developing information and analytical tools. Thus, the National Police is not just an executive body responsible for public order, but also a strategic participant in state criminal policy. Its development should be based on the principles of legality, transparency, professionalism, and public trust.

Key words: National Police, combating crime, law enforcement system, law enforcement agencies.

Надіслано до редколегії 24.07.2025
Рекомендовано до публікації 02.09.2025
Опубліковано 21.11.2025